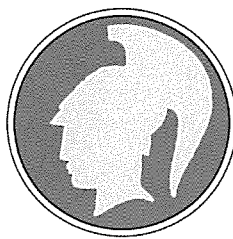

L A T I N A

LYHYT OPPIMÄÄRÄ

28.9.2009

YLIOPPILASTUTKINTOLAUTAKUNTA

I

Quaedam mulier in Aegypto uno partu quinque pueros enixa est, ut Aristoteles, philosophus Graecus illustrissimus, memoriae tradidit. Idem scripsit tantam multitudinem rarissimam esse et negavit fieri posse, ut una femina plures liberos simul progigneret. Sed rerum Romanarum scriptores narraverunt etiam divo Augusto imperante accidisse, ut serva Caesaris Augusti non procul ab oppido Laurento 5 quinque liberos pareret. Constat tamen eos nonnisi paucos dies vixisse et matrem quoque paulo post partum defunctam esse. Imperator Augustus memoriam ancillae suae veneratus in via Laurentina monumentum fieri et in eo numerum liberorum eius inscribi iussit.

II

10 Athenienses antiqui obstetrices non habebant, cum olim sanxissent, ne ullus servus aut femina artem medicinam disceret. Mulieres autem aegrotantes aut parturientes saepe morte corripiebantur, quoniam pudore affectae viros medicos ad se venire non patiebantur. Aliquando quaedam femina Atheniensis nomine Agnodica tanto studio medicinae discendae ardebat, ut capillis tonsis habitu virili induta 15 Herophilo cuidam in disciplinam se traderet. Cum huic arti studuisset et feminam quandam ex inferiore parte corporis laborare audivisset, ad eam sanandam profecta est. Quae tamen Agnodicam virum putans recusavit, quominus se ei crederet. Tum illa tunica exuta se feminam esse demonstravit et deinde morbum eius summa arte curavit. Postea medici Agnodicam accusare coeperunt, quod illa, 20 quamvis femina esset, artem medicinae exercuisset et ipsi ad feminas aegrotas venire non sinerentur. Tum feminae ad iudicium congregatae ira incensae exclamaverunt: “Vos coniuges non estis, sed hostes nostri, quod eam, quae nobis saluti fuit, damnare vultis”. Tum Athenienses lege mutata decreverunt, ut feminis quoque artem medendi cognoscere liceret. Ita factum est, ut etiam mater Socratis 25 philosophi obstetrix esset.

(Gelliuksen ja Hyginuksen mukaan)

Suorita seuraavat latinankielisiin teksteihin liittyvät tehtävät (A–C) ja lintujen tieteellisiä nimiä koskeva täydennystehtävä (D).

A. Käännä teksti I (rivit 1–9) asiatarkasti luontevalle **suomen kielelle** ja kirjoita käännös **selvällä käsialalla** konseptipaperille.

B. Lue teksti II (rivit 10–25) ja vastaa sen pohjalta suomeksi seuraaviin kysymyksiin. Kirjoita vastaukset konseptipaperille.

1. Miksi Ateenassa ei ollut kättilöitä?
2. Mikä koitui kuolemaksi monille synnyttäjille?
3. Millä keinolla Agnodike pääsi opiskelemaan lääketiedettä?
4. Millainen oli hänen ensimmäinen potilaansa, ja mistä tämä kärsi?
5. Miten potilas otti hänet vastaan?
6. Miten Agnodike sai potilaan luottamaan itseensä?
7. Mikä tapahtuneessa närkästytti ammattilääkäreitä?
8. Miten kaupungin naiset reagoivat?
9. Mihin mielenosoitus johti?
10. Miten Sokrates liittyy kerrottuun?

C. Sanasto- ja kielioppitehtävä:
(Kirjoita vastaukset konseptipaperille.)

1. Mainitse seuraavien sanojen tarkka merkitys tekstiyhteydessään (kunkin sanan suomenkielinen perusmuoto riittää):
 - a) *sanxissent* (rivi 10);
 - b) *tonsis* (rivi 14);
 - c) *profecta* (rivit 16–17);
 - d) *virum* (rivi 17);
 - e) *iudicium* (rivi 21).
2. Mainitse tekstistä II (rivit 10–25)
 - a) y k s i gerundiivi;
 - b) y k s i appositiona oleva partisiippi (ns. participium coniunctum).
3. Mainitse tekstistä II (rivit 10–25) k o l m e erilaista konjunktiivista sivulausetta ja selitä niiden lauseopillinen käyttö.
4. Mainitse seuraavien sanojen sijamuoto:
 - a) *obstetrices* (rivi 10);
 - b) *medicinae* (rivi 14);
 - c) *huic* (rivi 15);
 - d) *tunica* (rivi 18);
 - e) *ipsi* (rivi 20);
 - f) *saluti* (rivi 23);
 - g) *philosophi* (rivi 25).

- D. Kuuluisan ruotsalaisen luonnontutkijan Carl von Linnén (1707–1778) luoman kaksinimijärjestelmän (binaarinen nimistö) mukaan kasvien lisäksi myös lintujen (ja muiden eläinten) nimet ilmaistaan kaksiosaisella latinankielisellä nimellä. Se koostuu sukunimestä (kirjoitetaan isolla alkukirjaimella) ja sitä seuraavasta lajinimestä (kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella). Lajinimi on tavallisesti adjektiivi, joka taipuu pääsanansa eli sukunimen mukaan, esim. *Passer domesticus* (varpunen). Tämä adjektiivi on yleensä perusmuodossa (tehtävä 1: nokikana), mutta se voi olla myös komparatiivissa (tehtävä 2: pikkutikka) tai superlatiivissa (tehtävä 3: kuningastiira). Joskus lajinimen muodostaa substantiivin monikon genetiivi (tehtävä 4: viitakerttunen) tai verbin aktiivin partitiivin preesens (tehtävä 5: haara-haukka).

Seuraavassa (kohdat 1–5) on annettu edellä mainittujen lintujen latinankieliset sukunimet. **Aseta sulkeissa oleva lajinimi oikeaan muotoon.**

1. Fulica (ater)
2. Dendrocopus (parvus)
3. Sterna (magnus)
4. Acrocephalus (dumetum)
5. Milvus (migrare)

Kirjoita vastaukset konseptipaperille.

KOKEEN PISTEITYS / POÄNGSÄTTNINGEN AV PROVET

Tehtävä	Osioiden määrä	Pisteitys	Painokerroin*	Enint.	Arvostelulomakkeen sarake
Uppgift	Antal deluppgifter	Poängsättning	Koefficient*	Max.	Kolumn på bedömningsblanketten
A.				80 p.	1
B.	10 x	8-0 p.	x 1	80 p.	2
C.	1. 5 x	1-0 p.	x 1	5 p.	} 3
	2. 2 x	4-0 p.	x 1	8 p.	
	3. 3 x	4-0 p.	x 1	12 p.	
	4. 7 x	2-0 p.	x 1	14 p.	
D.	5 x	2-0 p.	x 1	10 p.	4
				Yht./Tot. 209 p.	

* Painotus tapahtuu lautakunnassa.
Viktningen görs av nämnden.